

הלשכה מחזקת את חבריה בדרום ובשפלה

של החברים אף עולה כי חברות הביטוח מגלות בימים קשים אלה פתיחות רבה ונכונות לסייע ככל הניתן לסוכנים הפועלים באזורים המצויים בטווח האיום. הלשכה מודה לחברים, לחברות הביטוח ולפיקוח על הביטוח, ובהזדמנות זו מבקשת לחזק פעם נוספת את החברים החיים ופועלים במציאות קשה מאוד, שבה העורף הפך לחזית הלחימה. הלשכה תושיט יד לכל חבר או חברה המעוניינים בסיוע, בין אם משרדי ובין אם אחר, ומזמינה את החברים לפנות אליה. כולנו מייחלים כי נדע בקרוב מאוד ימים של שקט והחיים יחזרו למסלולם התקין.

מיוחדת לסוכנים, שבה הם מחזקים את ידיהם ומודיעים כי הלשכה מעמידה את משרדיה ושירותיה בפני החברים, בכל עת וצורך שיידרשו. במקביל ערכו השלושה שיחות אישיות עם החברים והציעו כל עזרה וסיוע אפשריים. גם סגן המפקח על הביטוח, **יואב בן אור**, התקשר לסוכנים בדרום ובשפלה, דרש בשלומם והציע סיוע מצד אגף שוק ההון, הביטוח והחיסכון. ככלל, פעילי הלשכה ועובדיה מקבלים בימים אלה פניות מצד חברים רבים מאוד, מכל קצוות הארץ, המעוניינים לסייע ולתמוך בחבריהם באזורים מוכי טרור החמאס. מדיווחיהם

על רקע ההסלמה במצב הביטחוני באזור הדרום והשפלה ויציאת צה"ל למבצע "עופרת יצוקה", שלחה השבוע הלשכה לחבריה הוראות טיפול בנוגע לביטוח רכוש עקב נזקי מלחמה או פעולות איבה. הוראות אלו מפרטות את רוח החוק בקרות נזקי ביטוח במצבים הביטחוניים השונים וכן מידע שימושי בפנייה לרשות המסים בישראל. כמו כן הוציאו נשיא הלשכה, **אודי כץ** CLU, ויושבי ראש מחוזות השפלה והדרום, **מוטי דהרי** CLU ו"ר מחוז השפלה, **ומשה טרבלסי** CLU, יו"ר מחוז באר שבע **ואבי בן דוד**, יו"ר סניף אשדוד/אשקלון, אגרת

על רקע המצב הביטחוני באזור הדרום והשפלה:

לשכת סוכני הביטוח פנתה לרשות המסים בבקשה למתן ארכה להפקדות בקופות הגמל ובקרנות ההשתלמות

יצוקה'. אשר על כן, אנו מבקשים כי תבדקו מתן ארכה בת חודש ימים אשר תאפשר לציבור באזור הדרום והשפלה, להפקיד כספים בקופות הגמל ובקרנות ההשתלמות".

הגמל ובקרנות ההשתלמות, האמורות היו להתבצע עד ה-31.12.08. במכתבה כותבת הלשכה כי "חלק מהציבור לא הספיק להפקיד כספים בקופות הגמל ובקרנות ההשתלמות עקב מבצע 'עופרת

בעקבות המצב הביטחוני הקשה השורר בדרום הארץ והשפלה, ופניות רבות מצד סוכני ביטוח באזורים אלה, פנתה השבוע הלשכה, לרשות המסים בבקשה למתן ארכה בת חודש להפקדות בקופות

קו חרום לסייע לבעלי עסקים במצוקה

לשכת היועצים העסקיים בישראל נרתמת לסייע לחברי הארגונים החברים בלה"ב, בעקבות המשבר הכלכלי ומצוקת האשראי אליה נקלעו עסקים רבים ומפעילה קו חרום לבעלי עסקים, אשר יופעל ללא תשלום.

חברי לשכה אשר יפנו למוקד החרום, יקבלו מענה אישי ראשוני מיועץ מקצועי ובעל ניסיון.

מוקד החרום שמספרו 1-700-705-145 יפעל החל מתאריך 15.1.09 בין השעות 9:00-19:00

הלשכה פנתה לחברות הביטוח לביטול חריג טרור ופעולות איבה

נשיא הלשכה **אהוד כץ** CLU פנה בבקשה למנכ"ל חברות הביטוח לביטול חריג טרור, פעולות איבה מלחמתיות, במבצע "עופרת יצוקה" בפנייתו מציין הנשיא כי מערכת היחסים בין חברות הביטוח, הסוכן ללקוחות היא ארוכת טווח וצריכה לתת מענה גם למצבים בהם הלקוח, מסיבות שקשורות בו אישית או באזור מגוריו, נזקק להתחשבות מיוחדת. לאור זאת מבקש הנשיא לשקול בחיוב הסרת טרור ופעולות איבה / מלחמתיות לתושבים הנמצאים בטווח איום הטיילים המשוגרים מרצועת עזה והרוכשים כיסוי לאובדן כושר עבודה ולנכות מתאונה במהלך התקופה מהיום עד 28.2.09.

ביקורת מטעם המפקח על הביטוח במשרדי סוכנים

המידע הנאסף על ידם בכל תהליך הביקורת. במחצית חודש דצמבר הובא לידיעתנו, ע"י מספר סוכנים שהביקורת החלה במשרדם. נוכח העובדה שהמהלך החל באמצע חודש דצמבר פנה מנכ"ל הלשכה **מוטי קינן** למפקח על הביטוח בבקשה שהתהליך יחל לאחר סוף החודש.

סוכנים במגמה לוודא שההנחיות והנהלים מתבצעים עפ"י הנדרש בחוק. במסגרת זו הונחו המבקרים לדרוש ולבדוק מסמכים שעניינם סגירת עסקות עם לקוחות בתחום הפנסיה וחסכון ארוך טווח. לרבות פוליסות שנמכרו, מסמכי הנמקה, גילוי נאות וכדומה. על החוקרים חלה חובת שמירת סודיות

בשנים האחרונות הוטלו יותר ויותר חובות דיווח על סוכני הביטוח בתהליכי סגירת עסקות בתחום החיסכון הפנסיוני והייעוץ. כל חוק וכל תקנה שהושטה הוסיפה בשוליה נהלים שעל סוכן הביטוח לפעול לפיהם. בימים אלה הסמיך **ידין ענתבי** המפקח על הביטוח עובדים באגף שוק ההון לבצע ביקורות במשרדי

הניוד החופשי בביטוח יוצא לדרך

חברת הביטוח, חייב לבצע פעולה זו בתוך 20 ימים וללא חיוב כספי כלשהו. כזכור, האפשרות לנייד את החסכונות בין קופות הגמל לקרנות הפנסיה החלה למעשה באוקטובר האחרון. כעת מצטרפות גם פוליסות הביטוח לאפשרויות ניוד אלו.

לפוליסות ביטוח אחרות, או למכשירים פנסיוניים כמו קופות גמל וקרנות פנסיה. כך, למשל, עמית אשר חסך בביטוח מנהלים ומעוניין להמשיך ולחסוך במסגרת קרן פנסיה, יוכל לבקש להעביר את כספו לקרן שייבחר. הגוף המנהל, כדוגמת

החל מה-1 בינואר נכנס לתוקפו השלב האחרון ברפורמת משרד האוצר בנוגע לחסכונות הפנסיוניים בישראל: הניוד החופשי בין פוליסות הביטוח. על פי הניוד החופשי יוכלו החוסכים להעביר את כספי החיסכון מפוליסות הביטוח שלהם

2008: שנה שחורה לחיסכון הפנסיוני

מיליון ש"ח ליום. באשר לאג"ח קונצרני אמר ענתבי כי כשייגמר המשבר "חייבים להיעזר במכשיר הזה. אין עסק שיכול לצמוח בלעדיו". לדבריו, "ברור שצריך להפיק לקחים לגבי השוק של האג"ח הקונצרני. אנחנו צריכים לחזק את תהליכי הבקרה ואת תהליך הערכת הסיכונים. חלק מהמקרים מופקים תוך כדי תנועה. ברור לנו שתופעה של עודף כסף בשווקים תגיע לישראל, זה נובע בין היתר מהריביות הנמוכות בעולם", אמר ענתבי.

החלה השנה עם נכסים בהיקף של 95 מיליארד ש"ח והסתיימה בסוף נובמבר עם היקף נכסים בהיקף של 84 מיליארד ש"ח. בתוך כך מסר **ידין ענתבי**, המפקח על הביטוח, כי בתחילת חודש דצמבר חלה ירידה במשיכות הציבור מקופות הגמל ומקרנות הפנסיה. בחודש זה הגיעו המשיכות ל-130 מיליון ש"ח ביום, בעוד שבספטמבר, לדברי המפקח, עמד היקף המשיכות ליום מאפיקים אלה על כ-160 מיליון ש"ח ובאוקטובר-נובמבר על 190

אפיקי החיסכון הפנסיוני רשמו בשנת 2008 הפסדים כבדים ומחקו נתח משמעותי מכספם של העמיתים. ביטוחי המנהלים רשמו את ההפסד הגדול ביותר בערכם - 19%, כאשר קופות הגמל הפסידו 18% וקרנות הפנסיה, הנהנות ממרכיב האג"ח הממשלתי, הפסידו 11%. כך, לדוגמא, החלו קופות הגמל את 2008 עם נכסים בהיקף של 278 מיליארד ש"ח וסיימו אותם בסוף נובמבר עם נכסים בהיקף של 220 מיליארד ש"ח. באפיק ביטוחי המנהלים

שינוי בתמהיל החסכון בפוליסות עדיף הוותיקות

קיימת הסכמה בין אגף שוק ההון ובין חברות הביטוח הבאות:
מנורה, כלל, הפניקס, הראל, מגדל, אליהו ואיילון.
בדבר שינוי בתמהיל החסכון בפוליסות עדיף וותיקות.
הכוונה למעבר מתמהיל כגון מ-72/28 ל-85/15 וכו'.
סוכנים המעוניינים לממש את שנוי התמהיל ובמידה ותתקבל תגובת סירוב מחברות הביטוח יש לפנות בתלונה כתובה למח' פניות הציבור באגף שוק ההון.

עלייה בטעויות חישובי פדיון בקופות הגמל והביטוח

מרכיב החיסכון לסכום קטן יותר ולשלם את חלק הביטוח (ריסק) בלבד. מתברר שהיקף הטעויות של חברות הביטוח בחישוב ערכי הפדיון במקרים כאלה הוא גדול ובדרך כלל פוגע בלקוחות. בנוסף, טעויות נפוצות נוספות שמתגלות בימים אלה בחישובים נובעות מאי חישוב נכון של ימי הערך ואי תשלום מענקים לבעלי הפוליסות בעת הפדיון.

לדברי **ארז דיין**, מנכ"ל חברת "פוליס צ'ק", המתמחה בבדיקת חשבונות, קיימת בחודשים האחרונים עלייה בשכיחות טעויותיהן של חברות הביטוח וקופות הגמל בחישוב סכומי הפדיון או ההעברה של כספי עמיתים. דיין אמר כי הטעויות הרבות והגדולות ביותר נובעות מחוסר עדכון נכון של מרכיב הריסק בפוליסה. לדבריו, בעלי פוליסות מנצלים את זכותם להמיר את

מהפיכת הניוד ברקע המשבר בשוק ההון - ההזדמנויות לסוכנים

מאת: אבי פרדס, מנהל מכירות ארצי - כלל פנסיה - כלל גמל

הצרכים הפנסיוניים-פינוסיים שלהם. חיבור זה בין מהפיכה רגולטורית לבין תנאי שוק לא פשוטים הוא בעל השלכות מנוגדות. אמנם בתקופת מיתון לקוחות חוששים לבצע שינויים, אך במקביל גובר הפיתוי למשוך את הכספים ולהעבירם לאפיקים נזילים, או לנייד אותם לחברות מתחרות ולוואקום שנוצר בעקבות המצב, נכנסים הסוכנים.

מה צריכה להיות המטרה המרכזית בפעילות הסוכן נוכח מהפיכת הניוד?
"המטרה היא שימור הלקוחות הקיימים והגדלת התיק ע"י מתן פתרון מקיף. מצד אחד, ניתן בידם חופש בחירה גדול מבעבר. מצד שני, לא תמיד הם מצוידים בידע ובניסיון הנדרש לקבל החלטות מושכלות בתחום. זה נכון במיוחד בתקופה האחרונה שבה ישנן תנודות קיצוניות בשוק ההון. כאן נכנס לתמונה הסוכן. הצורך של הציבור ביעוץ בתחום הביטוח הפנסיוני רק גדל בעקבות התנודתיות והמשבר בשוק ההון. החלום של הלקוח הוא שמישהו אחד ירכז את כל הטיפול בכל התיק הפנסיוני והפינוסי שלו. יש כאן חלון הזדמנויות לסוכנים ואני ממליץ להם לנקוט גישה יוזמת שתתמוך בלקוח."

מחן התועלות שיפיק הסוכן מגישה כזו?
"בראש ובראשונה הם יענו בכך על צורך אמיתי של הלקוחות בעקבות הרפורמות בשוק ההון, תוך חיזוק הקשר עימם והגנה על התיקים הקיימים. התוצאה תהיה שהם ימצבו את עצמם כמומחים בתחום ובכך גם ייצרו פלטפורמה לעסקים חדשים."

לא נדרשת חתימת המעביד על טפסי ההעברה כך שהלקוח יכול להחליט על ניתוב הכספים כרצונו וללא כל מגבלה. עם זאת, חברת ביטוח רשאית, בהתאם לתנאי הפוליסה, להטיל קנסות משיכה על מבוטח המבקש לעבור ממנה. כמו כן, לא ניתן להעביר כספים במקרה ומוטל עיקול על חשבון העמית על מלוא היתרה הצבורה, או אם קיים שעבוד על חשבון העמית בסכום מלוא היתרה הצבורה. אם מוטל עיקול רק על חלק מהיתרה הצבורה, ניתן לבצע העברה על אותו חלק שאינו מעוקל.

מהפיכת הניוד שתבוא, כאמור, בינואר לידי ביטוי מלא, מבטאת את שאיפת הרגולטור להגדיל את כוח המיקוח של הצרכן ולהגביר את התחרות בתחום. מטרה נוספת היא יצירת מכנה משותף בר-השוואה בין כל המוצרים. בקבוצת "כלל ביטוח פנסיה ופינוסים" נערכו מבעוד מועד לשינוי, אומר אבי פרדס, מנהל מכירות ארצי, תחום סוכנים ומנהלי הסדר ב"כלל גמל" ו"כלל פנסיה". היערכות זו, שנעשתה בשילוב הדוק עם החטיבה לחיסכון ארוך טווח, מבוססת על ראייה אסטרטגית המשלבת את האינטרסים של הלקוח הסופי, סוכן הביטוח והקבוצה.

הלקוחות רוצים גורם אחד

לדברי פרדס, מהפיכת הניוד, כמו מצבי שינוי אחרים, מייצרת גם הזדמנויות ולא רק סיכונים עבור הסוכן. היא מתרחשת על רקע של משבר פינוסי עמוק אשר מעצים את הצורך של הלקוחות בגורם מקצועי אחד, אשר עימו יוכלו להתייעץ ואשר יכול ומסוגל לטפל, במרוכז, בכל

מהפיכת הניוד, שהגיעה לשיאה הבוקר 1 בינואר 2009, מתרחשת על רקע של משבר חריף בשוק ההון. השילוב הזה, אומר אבי פרדס, מנהל מכירות ארצי ב"כלל גמל" ו"כלל פנסיה", מייצר לא רק סיכונים אלא גם שפע של הזדמנויות לסוכנים לשמר את הלקוחות ולייצר פלטפורמה לעסקים חדשים. הסוכנים נהנים מגיבוי מלא של קבוצת "כלל ביטוח פנסיה ופינוסים", שמעמידה סל של פתרונות וחדושים במטרה לתת מענה לצורכי הלקוחות בשוק החדש

מהפיכת הניוד המאפשרת העברת כספי החיסכון הפנסיוני בין אפיק אחד למשנהו עומדת לעלות מדרגה בינואר הקרוב. המשמעות - יכולת מלאה של הלקוח להעביר את הכספים שנצברו לזכותו מכל אפיק לכל אפיק. כדאי להזכיר שהיכולת להעביר כספים מקרנות פנסיה וקופות גמל התאפשרה כבר באוקטובר 2008. מינואר 2009 משתלב במהפכת הניוד גם תחום ביטוחי המנהלים.

תקנות הניוד קובעות כי הלקוח יכול לפצל סכומים ולהעביר נתח מסוים לקרן או קופה אחת ונתח אחר לקרן או קופה אחרת. הלקוח אף יכול להעביר רק את נתח החיסכון, תוך השארת רכיב הריסק במקומו. בקצרה, כללי המשחק החדשים מאפשרים לעמית טווח אפשרויות נרחב להעביר כספים מהון ההון, מקצבה לקצבה, מהון לקצבה ומקצבה לקופה לא משלמת.

זאת ועוד, העברת הכספים צריכה להיעשות תוך 20 יום בגמל והשתלמות ועל כל יום איחור מוטל קנס. כיום גם

מינויים חדשים בלשכה

יו"ר סניף ומחוז חדשים בשרון

בעקבות פרישתו של החבר דוד הראובני מפעילות כיו"ר סניף ומחוז השרון התקיימו השבוע בחירות בסניף השרון וליו"ר הסניף נבחר פה אחד מר עמנואל רז. במקביל התקיימו בחירות לתפקיד יו"ר מחוז השרון ופה אחד נבחר יו"ר סניף פ"ת החבר מר חיים דרורי כיו"ר מחוז השרון.

לוי יצחק השיק אתר אינטרנט חדש

לוי יצחק השיק אתר אינטרנט דינמי חדש בנושאי רכב, נדל"ן וסקרים, שכתובתו: www.levi-itzhak.co.il. האתר החדש מכיל מידע מפורט ביותר אודות מחירוני רכבים, דירות ואופנועים, תוך קישור המחירוים, כמו גם מאמרים מקצועיים וידיעות levi@levi-itzhak.co.il כלכליות, לאתרים נוספים וחלוקה קטגורית של פריטי החיפוש. יצוין כי האתר, אשר התווה מדיניות מיוחדת לסוכנים, מרחיב את שירותו לקהל יעד זה ומזמין את הסוכנים לפנות בכל שאלה ישירות לכתובת: levi@levi-itzhak.co.il

444 הרוגים בתאונות דרכים ב-2008

רוכבי האופניים, כאשר בשנה החולפת נהרגו בדרכים 12 רוכבי אופניים, לעומת 6 בשנת 2007. בניגוד למגמות העלייה הללו, במספר הנהגים ההרוגים נרשמה דווקא ירידה של כ-20%: 107 נהגים נהרגו השנה בכביש, לעומת 135 בשנה הקודמת לה.

הכללית, נרשמה ב-2008 עלייה חדה במספר הולכי הרגל ההרוגים, אשר עמד על 154 - לעומת 130 בשנת 2007 - שהם כ-35% מכלל ההרוגים. עלייה חדה נרשמה גם במספר רוכבי האופנוע ההרוגים, אשר הגיע בשנה החולפת ל-47, לעומת 37 בשנת 2007, ובקרב

לראשונה מאז שנת 2004 נרשמה בשנת 2008 עלייה במספר ההרוגים בתאונות דרכים. על פי נתוני הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, נהרגו בשנה החולפת 444 בני אדם בכבישים, ארבעה אחוזים יותר משנת 2007, בה נהרגו 431 בני אדם. בנוסף לעלייה ברשימת ההרוגים

בתי ההשקעות אלטשולר שחם ופרפקט מתמזגים

2009, לרבות קבלת אישורים רגולטוריים, הסכמות בנקים ואישורי רשות המיסים. בתוך כך נודע כי מתקיימים תהליכי מיזוג נוספים בין מספר בתי השקעות. כך המגעים למיזוג אפשרי בין "פריזמה" ל"פסגות", כאשר גם בתי ההשקעות "מיטב" ו"גאון" בוחנים אפשרויות מיזוג שונות.

כ-2.5 מיליארד שקל. "אלטשולר שחם" יחזיק בפעילות הממוזגת 60% ו"פרפקט" יחזיק 40%. מיזוג זה התבצע לאחר ש"אלטשולר שחם" ניסה זמן רב להתמזג עם גופים בשוק ההון וקיים מגעים למיזוג עם בית ההשקעות "פריזמה" ו"מגדל שוקי הון". יצוין כי העסקה כפופה עדיין למספר תנאים שצריכים להתמלא עד סוף יוני

בתי ההשקעות "אלטשולר שחם" ו"פרפקט" הודיעו השבוע על מיזוג פעילות הגמל והפנסיה שלהם. המיזוג מביא לכך שהיקף הנכסים המנוהלים של שתי החברות יגיע לכ-7.1 מיליארד שקל, שיורכבו מפעילות הגמל של "אלטשולר שחם", שהיקף נכסיו הוא כ-4.6 מיליארד שקל, ומפעילות הגמל של "פרפקט", שהיקף נכסיו הוא

משולחנו של יועץ הלשכה למיסוי פנסיוני - רו"ח (משפטן) צביקה משבנק

הפקדת מעביד ביותר מקופת גמל לקצבה אחת מבטיחת תשואה

1. תקנה 19(ג) (1) לתקנות קופות הגמל אוסרת על מעביד להפקיד עבור עובד סכומים ביותר מקופת גמל לקצבה אחת הרשאית להשקיע את כספי העמיתים באג"ח מיועדות מבטיחות תשואה.
2. האיסור לא חל על קרנות פנסיה חדשות כלליות ופוליסות ביטוח שאינן רשאיות להשקיע את כספי העמיתים באג"ח מיועדות מבטיחות תשואה. מכאן שהאיסור חל רק על קרנות פנסיה וותיקות, קרנות פנסיה חדשות מקיפות ופוליסות ביטוח שהוצאו עד 1990 ושהיו רשאיות להשקיע את כספי העמיתים באג"ח מיועדות בלתי סחירות מסוג "חץ".
3. אולם, במסגרת תקנות הניוד החדשות שנכנסו לתוקף בחודש אוקטובר 2008, בוטלה בין היתר תקנה 19(ג) (1) לתקנות קופות הגמל, ומשך האיסור האמור לעיל אינו קיים יותר.
4. לאור זאת, אין כל מניעה כי מעביד יפקיד עבור עובד סכומים ביותר מקופת גמל לקצבה אחת הרשאית להשקיע את כספי העמיתים באג"ח מיועדות מבטיחות תשואה.
5. אולם, יש לזכור כי הפקדות העובד ומעבידו בקרן פנסיה חדשה מקיפה לא יעלו על 20.5% מפעמיים השכר הממוצע במשק ("תקרת ההפקדה החודשית").

קיצוז הפסדים שנוצרו בקופות גמל וקרנות השתלמות

לאור שאלות חוזרות ונשנות ברצוני להבהיר כדלקמן:

1. סעיף 3(ה) (4) לפקודה קובע כי רווחים שנוצרו ליחיד בקופות גמל לתגמולים ו/או בקרנות השתלמות ייחשבו לעניין הפקודה כהכנסה מריבית החייבת במס לפי סעיף 2(4) לפקודה.
2. משך, במקרה בו נוצרו ליחיד הפסדים בקופות גמל לתגמולים ו/או בקרנות השתלמות יראו בכך הפסד מריבית לעניין סעיף 2(4) לפקודה ולא הפסד הון לעניין סעיף 92 לפקודה.
3. לאור זאת, יודגש כי לא ניתן לקזז הפסדים שנוצרו ליחיד בקופות גמל לתגמולים ו/או בקרנות השתלמות שהרי הפסד שנוצר ליחיד שאילו היה רווח היה ממוסה לפי סעיף 2(4) לפקודה אינו ניתן לקיזוז.
4. עם כל הצער שבדבר, ההפסדים שנוצרו לעמיתים בחודשים האחרונים בקופות גמל לתגמולים ובקרנות השתלמות אינם ברי קיזוז כנגד מקורות הכנסה אחרים כגון ריביות, דיבידנדים ורווחי הון מניירות ערך.

המשך מעמ' קודם

רווחים/הפסדים לאחר מילוי טופס 161 ורצף קצבה

להלן הנחיות רשות המסים ביחס לנושאים שבנדון:

1. ייתכנו מצבים בהם קיים פער בערך פדיון המענקים ממועד מילוי טופס 161 ועד הרגע בו העובד פונה לקופה כדי לפדות את כספו (כשהוא מצויד באישורי מס שהתבססו על ערכי הפדיון שהופיעו בטופס 161 נכון למועד הפרישה). דבר זה מכביד על העובדים ויוצר סחבת מיותרת שהרי האישור אינו תואם את ערכי הפדיון במועד התשלום.
2. כדי להקל על ציבור הפורשים החליטה רשות המסים כי אישור שיופק על ידי פקיד השומה לגבי ניכוי מס מכספי מענקים יהא תקף עד 45 יום לאחר מועד הפרישה.
3. אם הסכום הפטור ממס שמופיע באישור פקיד השומה כולל גם את הרווחים הנוספים שנצברו לערך הפדיון שהופיע בטופס 161 ממועד הפרישה ועד למועד הפדיון - אין מניעה לשלם גם רווחים אלה ללא ניכוי מס שהרי הם פטורים ממס.
4. אם הרווחים הנוספים שנצברו לערך הפדיון שהופיע בטופס 161 ממועד הפרישה ועד למועד הפדיון עולים על הסכום הפטור ונותרת יתרה חייבת במס - ינוכה מהסכום העודף מס בהתאם לשיעור המס שנקבע באישור פקיד השומה ביחס למענקים החייבים במס.
5. אם נוצרו הפסדים בתקופה הנ"ל והיתרה נמוכה מהיתרה שהופיעה בטופס 161 במועד הפרישה - יש לפעול לפי אישור פקיד השומה דהיינו, יש למצות תחילה את הסכום הפטור ממס ולאחר מכן לנכות מס מהסכום החייב במס בהתאם לשיעור המס שנקבע באישור פקיד השומה.
6. בנוסף, מכיוון שכל הקופות ההוניות (קופות גמל לתגמולים) הפכו לקופות גמל לא משלמות לקצבה (שהן קופות גמל לקצבה לכל עניין ודבר), על הקופות לבצע הפרדה בין סכומי פיצויים שהופקדו עד 31.12.2007 לבין סכומי פיצויים שהופקדו החל מ-01.01.2008. הפרדה זו תקבל ביטוי בטופס 161.
7. יודגש כי ניתן ליעד ל"רצף קצבה" לפי סעיף 9(א7)ז לפקודה גם סכומי פיצויים שהופקדו בקופות לא משלמות לקצבה מ-01.01.2008.

הפסדים בקופות גמל לפיצויים והשלמות

1. בשל המצב הפיננסי הקשה שפקד את השוק לאחרונה, ספגו קופות הגמל בחודשים האחרונים הפסדים רבים. בין היתר, נצברו הפסדים גם בקופות הגמל לפיצויים (לעניין זה: קופות מרכזיות לפיצויים ומרכיב הפיצויים בקופות הוניות ובקופות קצבתיות).
2. בשל כך, ייתכן והצבירה שהיתה קיימת בקופות הגמל לפיצויים ערב ההפסדים נמוכה כעת מהתחייבות המעביד לפיצויים ונוצר חוסר אותו המעביד מעוניין להשלים.
3. בעקרון, ניתן להשלים חוסרים בקופות גמל לפיצויים במקרים הבאים:
  - 3.1. **תשלומי פיגורים** - תשלומים הנעשים על-ידי מעביד המצטרף לקופת גמל על-מנת לכסות את ההתחייבות המצטברת לפיצויים עד למועד הצטרפותו, וכן תשלומים הבאים לכסות את הגירעון משנים קודמות שנוצר מפאת פיגור בהעברת התשלומים השוטפים לקופה, במלואם או בחלקם.
  - 3.2. **תשלומי השלמה** - תשלומים הנעשים על-ידי מעביד בשנה מסוימת על-מנת לכסות את הפער בין הסכומים שנצברו בקופה (לרבות רווחים), לבין ההתחייבות הכוללת לפיצויים על-פי המשכורת האחרונה. מכאן, שמדובר בפער הנובע מעליית שכר העובדים ביחס לתשואות הקופה. תשלומים אלה נחלקים לשני סוגים:
    - 3.2.1. **תשלומי השלמה קבועים** - תשלומים המשתלמים מדי שנה לכיסוי הפער שנוצר מעליית השכר באותה שנה ביחס לתשואה.
    - 3.2.2. **תשלומי השלמה בלתי קבועים** - תשלומי השלמה שאינם קבועים מדי שנה בשנה, אלא נעשים אחת לכמה שנים.
4. לאור האמור בסעיף 3 לעיל, נראה כי החוסרים שנוצרו בשל ההפסדים האחרונים מקורם בתשלומי השלמה קבועים (ולא בתשלומי פיגורים או בתשלומי השלמה בלתי קבועים), וזאת מכיוון שהחוסר נובע מהפסדים שהיו השנה בלבד. זאת בתנאי שערב ההפסדים קופות הפיצויים היו מאוזנות והצבירה בהן כיסתה את התחייבות המעביד לפיצויים.
5. כידוע, תשלומי השלמה קבועים יותרו למעביד בניכוי לצורכי מס בשנה שאליה הם מתייחסים ובלבד ששולמו באותה השנה לקופה, וזאת ללא צורך באישור מיוחד.
6. לאור כל האמור לעיל, לדעתי, מעביד שיפקיד סכומים בקופות גמל לפיצויים כדי להשלים את החוסרים שנוצרו בשל ההפסדים האחרונים, רשאי לדרוש כהוצאה לצורכי מס את מלוא הסכומים שהפקיד כבר בשנה בה נעשתה ההפקדה. יודגש כי תנאי לכך הנו שערב ההפסדים קופות הפיצויים היו מאוזנות והצבירה בהן כיסתה את התחייבות המעביד לפיצויים.
7. בשל הסמיכות לסוף השנה, מומלץ כי מעביד המעוניין בכך יבצע את ההשלמה עד ליום 31.12.2008 כדי שיוכל ליהנות מהוצאה שוטפת לצורכי מס כבר בשנת המס הנוכחית.
8. חוסרים אחרים שאינם נובעים מהפסדי השנה יטופלו בהתאם לכללים הרגילים ביחס לתשלומי השלמה בלתי קבועים ופיגורים כאמור בסעיף 3 לעיל.

הכשרת הישוב - מכתב ללשכת סוכני ביטוח

לכבוד

מר אודי כץ - נשיא לשכת סוכני ביטוח

אדוני הנשיא שלום רב,

ערב סיום שנת העסקים 2008, מצאנו לנכון להודות ולהביע את שביעות הרצון שלנו מפעילות הלשכה בכלל ומנכ"ל הנמרץ בפרט בשנה החולפת, אנו חדורי בטחון כי לסוכני הביטוח גוף מייצג, מקצועי, מכובד וראוי. בהזדמנות זו, אנו מבקשים להודות גם באמצעותך למר **עופר טרמצי** מנכ"ל הכשרת הישוב ביטוח אשר הוכיח לכולנו את יחסו החם והמיוחד כלפי הלשכה. ממנו למדנו שלא רק נאה דורש אלא גם נאה מקיים. שוב קיבלנו הוכחה שהכשרת הישוב ביטוח נמנית על אותן חברות אשר ניתן להגדירן כחברות סוכנים. כמי שמייצגים את כל חב' הביטוח, אנו מרשים לעצמנו להבחין ולקבוע מי היא חברת סוכנים? ומי היא חברה אשר לדידה סוכנים מהווים רק עוד מסלול שיווק במגוון צינורות השיווק. לאור זאת, בכוונתנו להמשיך, לחזק ולהעמיק את הקשר העסקי שלנו ושל סוכנינו עם הכשרה ביטוח בשנת העסקים הבאה עלינו לטובה כהמשך ישיר לפעילותנו האינטנסיבית בשנת 2008 המסתיימת. דווקא בעת הזאת אנו נקרא לסוכנינו לחזק את אותן חברות ביטוח המאופיינות כחברות סוכנים וזאת במקום לדשן את ערוגותיהן של חברות אשר בבוא יום פקודה, ספק אם יעניקו גיבוי לאותם סוכנים, סוכנים אשר להם בוודאי חלק לא מבוטל בהתעצמותן.

העתק - מר **עופר טרמצי** - מנכ"ל, הכשרה ביטוח
מר **מוטי קינן**, מנכ"ל לשכת סוכני ביטוח

בכבוד רב ובתודה,
יוסי אביב טוביה אלמגור

השתלמות בסוגיות במיסוי ביטוח ונזיקין

המכללה לפיננסים וביטוח ע"ש **שלמה רחמני ז"ל** בשיתוף אוני' בר-אילן המרכז למשפט מסחרי מקיימת השתלמות מקצועית בנושא: **מיסוי ביטוח לאומי, ונזיקין, לחברי הלשכה ועובדי חברות הביטוח.**

ההשתלמות תתקיים בין התאריכים 18.3.09 ועד לתאריך 10.6.09
בין השעות 16:30-20:00 ההשתלמות תיערך בפקולטה למשפטים בבר-אילן

תוכנית הקורס נשלחה לכלל החברים

לפרטים והרשמה בטלפון: 03-5318837 או לפקס: 03-7834045.

היכוננו! לכינוס "ביטוח ופיננסים" 2009 חיים, פנסייה, פיננסים, בריאות וסיעוד

2-5 במרץ 2009, ו'ט' אדר תשס"ט, בימים ב'ה', אילת

תכנית מיוחדת לחברת MDRT
תקיים ביום א', 1 במרץ 2009

לשכת סוכני ביטוח בישראל
לחיים ידיד חבר לשכה
ובני המשפחה משתתפים בצערכם
במות האב
משה ז"ל
שלא תדעו עוד צער

בעין משפטית

מאת: עו"ד ג'ון גבע - היועץ המשפטי ללשכה

המחוזי: לא ניתן לעקל כספי פנסיה ופיצויי פיטורים (אלא במועד התגבשותם)

בבית משפט המחוזי בתל אביב נדון ערעורה של גל קור המרכז המקצועי למיזוג אור בע"מ (להלן: "גל קור"). שיוצגה על ידי עו"ד יוחאי נעמן, כנגד קרן מקפת - מרכז לפנסיה ותגמולים א.ש. בע"מ (להלן: "הקרן"), שיוצגה על ידי עו"ד אשר חלד. פסק הדין ניתן בדצמבר 2008, מפי כבוד השופטת יהודית שטופמן, ודן באפשרות נושי העובד לעקל כספים המגיעים לו במסגרת פיצויי פיטורים וחסינות פנסיוניים.

רקע

בית המשפט נדרש להכריע בהיקף תחולת סעיף 26 לחוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963 (להלן: "החוק"), הקובע כי לא ניתן לעקל, לשעבד, להחזיר ולהעביר כספים ששולמו לקופת תגמולים או לקרן חסכון פנסיוני במסגרת צבירה לפיצויי פיטורים (סעיף 14 לחוק), אף אם שולמו לעובד עצמו לאותה מטרה (סעיף 20 לחוק). יודגש, כי על מנת לצבור כספים על חשבון פיצויי פיטורים להם יהיה העובד זכאי בבוא העת, באמצעי החסכון הנ"ל, על פי סעיפים 14 או 20 לחוק, נדרש אישור לפי הסכם קיבוצי.

בשל הליכי הוצאה לפועל, שפתחה "גל קור" כנגד עובד שלה לשעבר (להלן: "החייב"), לעקל כספים שנצברו לחזקתו בקרן, טענה הקרן כי מדובר בזכויות פנסיוניות, שנצברו בקופת גמל לקצבה, ושליפי סעיף 26 לחוק, אינם ניתנים לעיקול.

בנוסף, הפנתה הקרן לבר"ע 3024/01 (י-ם) צדוק עזר נ' בנק המזרחי ואח' (להלן: "הלכת עזר") ולבר"ע 1378/97 (חי') עויסאת עסאם נ' בנק הפועלים, וכן טענה שמדובר בכספים שנצברו לחייב אצלה, בין היתר, על ידי מעבידים נוספים פרט ל"גל קור".

לפיכך, דחה ראש ההוצאה לפועל את עתירת "גל קור" לאישור העיקולים ולמימוש הכספים שנצברו לחייב בקרן, תוך כדי שצוין שבמקרים כנ"ל, בהתאם להלכת עזר, יש להעדיף את יציבות בטחונם הסוציאלי של העובד ובני משפחתו. כן הפנה ראש ההוצאה לפועל לסעיף 150(1) לחוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967, הקובע, שצו עיקול על נכס שאינו ניתן לעיקול מכוח חוק (ולענייננו רלוונטי סעיף 26 לחוק) "אינו תופס". בהתאם, הוגש הערעור דן.

טענות הצדדים

לטענת "גל קור" בערעורה, כספי החסכון הפנסיוני מוגנים מפני נושיו של מעביד

המפריש לקרן תגמולים/פיצויים כלשהי, אך הם אינם מוגנים מפני נושיו של העובד עצמו [בר"ע 1920/1 (ת"א) מירב ראובן נ' בנק מזרחי המאוחד (להלן: "הלכת בנק מזרחי")].

הקרן חזרה על טיעוניה שהעלתה בפני ראש ההוצאה לפועל, כי בהתאם לסעיף 26 לחוק, הכספים שנצברו אצלה לזכות החייב, אינם ניתנים לעיקול, ואף כי הדין מקנה, לטענתה, הגנה מוחלטת לכספים המופקדים בקופת גמל לקצבה, בחריגים מסויימים.

כמו כן טענה הקרן, כי לפי תקנה 7 לתקנות מס הכנסה (כללים לניהול ולאישור קופות גמל), תשכ"ד-1964 (שהיה בתוקף במועדים הרלוונטיים, והוחלף עם חקיקת חוק הפיקוח ב-2005), אוסר תקנון הקרן על העברת זכויותיו של עמית או שעבודן לגורם אחר, שהרי ללא קביעת איסור כאמור, ממילא לא הייתה מקבלת אישור לפעול כקופת גמל.

לגבי חלוקת הרכיבים טענה הקרן, כי סעיף 26 לחוק חל הן לגבי רכיב הפיצויים והן לגבי רכיב התגמולים, ומקנה לשניהם הגנה מלאה מפני שעבוד הכספים בעוד שהם נחשכים בקרן. המחלוקת העיקרית נדונה לגבי הרכיב השני - כספים שנחסכו לקצבה. יודגש, כי עד לתיקון מס' 18 לחוק, ביום 28.07.1998, הקנה סעיף 26 הגנה מפורשת לגבי רכיב הפיצויים בלבד.

הקרן אף ציינה את הוראת סעיף 25 לחוק הפיקוח על שירותים פנסיוניים (קופות גמל), תשס"ה-2005 הקיים היום (לעיל ולהלן: "חוק הפיקוח על הגמל"), לפיו לא ניתן להעביר או לשעבד את זכויותיו של עמית בקופת גמל, ללא הבחנה בין סוגי הזכויות, טרם המועד בו הוא יכול לפדות את הכספים שנחסכו עבורו.

הדין המשפטי

בית המשפט פנה לבחינת שתי השאלות הבאות: האחת, האם סעיף 26 לחוק מקנה הגנה לכספי קצבה (כספי גמל לפנסיה); והשנייה, האם מדובר בהגנה מוחלטת.

לענין השאלה הראשונה נפסק, כי סעיף 26, בנוסחו המתוקן בחוק, מעניק בנוסף להגנה על כספי הפיצויים, הגנה לגבי כספי הקצבה, וזה מהטעם שהסעיף דן בכספים שהופרשו בעבר, ותחולתו רטרואקטיבית, גם לגבי המועדים הרלוונטיים לערעור.

בענין השאלה השנייה, נפסק שסעיף 26 לחוק אכן מעניק הגנה מוחלטת מפני נושיו

של מעבידו של העמית, אשר תמנע מהם לעקל את זכויות העמית בקרן. אולם, בכל הנוגע לעיקול כספים על ידי נושי העובד עצמו, ההגנה היא יחסית.

משמע, טרם התגבש הזכויות (עד למועד בו יוכל העמית לממש את זכויותיו), ההגנה הינה מוחלטת, על מנת שיוכל ליהנות מהם בגיל פרישה, ואילו החל לאחר מועד זה ואילך, הכספים עוברים לבעלות העמית (החייב), ועל כן ניתן, משלב זה, לעקלם.

תוצאות פסק הדין

בענייננו, משלא נמצא החייב (ברח מהארץ), וכן הואיל וממילא הגיע החייב, במועד הערעור, לגיל בו התגבשו זכויותיו בקרן, טענה "גל קור", כי יש להתיר לה את מימוש העיקולים בגין חובו כלפיה.

ברם, מכיוון שסעיף 25(ב) לחוק הפיקוח על הגמל קובע כי עיקול זכויותיו של עמית בקופת גמל ייעשה רק על פי הוראות שייקבע שר האוצר בתקנות, אך תקנות בעניין זה טרם נקבעו, פסק בית המשפט שיש לדחות את הערעור, ולא להתיר ל"גל קור" לפדות את חובה מתוך זכויותיו של החייב בקרן, מכוח העיקולים שהטילה בטרם התגבשו זכויותיו בה.

יחד עם זאת ציין בית המשפט, שאין בפסק דינו כדי לקבוע את הדין לגבי עיקולים חדשים שעשויים להיות מוטלים על הקרן כעת, לאחר שעבר החייב את הגיל בו התגבשו זכויותיו.

מה ניתן ללמוד מפסק הדין?

המועד המוקדם ביותר בו ניתן להטיל עיקולים על כספי החסכון של עמית בקופת גמל (הן לקצבה והן לפיצויים), הינו המועד בו מתגבשת זכות העמית בקופה/קרן, בהתאם לתקנון הקופה/קרן. קרי, במועד בו העמית יכול לפדות את הכספים שנחסכו עבורו.

בכל מקרה, בהתאם להלכת בנק מזרחי, מדובר בעיקולים המוטלים על ידי נושיו של העובד ולא של המעביד, כאשר אלה האחרונים ממילא לא יוכלו לעקל את זכויותיו של העובד, כפי שמורה סעיף 26 לחוק, לאחר תיקון מס' 18 הנ"ל.

הוראת סעיף 26 לחוק, כנוסחה היום, חלה רטרואקטיבית לגבי עובדים שהחלו לעבוד טרם 1998, ונחסכו עבורם כספים במקום פיצויי פיטורים - כספים אלה לא יהיו ניתנים לעיקול על ידי נושי המעביד בכלל, ועל ידי נושי העובד עד מועד התגבשות הזכות.